

Bu makale, 2008. Uluslararası Katılımlı Tıbbi Jeoloji Sempozyumu Kitabı (Editör: Dr. Eşref Atabey), ISBN: 978-975-7946-33-5, Sayfa: 123-124 yayımlanmıştır.

Azerbaycan'da naftalan ve insan sağlığı **Naphta and human health in Azerbaijan**

¹Zülfikar YUSUFOV ve ²Hanım HALİLOVA

¹Azerbaycan Naftalan ve Duzlak Merkezi, ²Ankara Ü.Ziraat Fak.Toprak Böl.

Azerbaycan'ın doğal tedavi faktörleri sırasında naftalan petrolü (petrolü) biyolojik etkisi özelliklerine göre kendi orijinallığı ile seçilir ve dünyada eşi yoktur.

Halen çok eski zamanlardan naftalan petrolü (petrolü) tedavi önemi hakkında insanlarda bilgiler vardır. Yazılı kaynaklarda naftalan hakkında bilgiler Nizami Gençevinin, seyyah Makro Polonun eserlerinde görmek olur. İlk naftalan kuyuları 1890 yılında alman mühendisi Eger tarafından kazılmış ve onun teşebbüsü ile naftalandan farklı preparatlar hazırlanması nedeni ile küçük bir fabrika inşa olmuştur. Daha sonra Almanya'nın Drezden ve Magdeburg kentlerinde naftalandan tedavi ilaçlar hazırlayan firmalar kuruldu.

On dokuzuncu asrın sonunda Alman istehsalı olan Naftalan etiketli Azerbaycan mucizesinin dünyanın bir sıra ülkesinde Almanya, İngiltere, Fransa, Japonya, Avusturya vb. tanınmış olduğu tarihi bir gerçektir. Drezden aksioner cemiyeti tarafından yayımlanan kitap, naftalanın tabi tatbikinde hasr olunmuştu ki, burada Egerin makalelerinden başka 600 den fazla doktorların naftalanın tedavi önemi hakkında düşünceleri yer almıştır. Tesüdüfi değildir ki, tanınmış Alman dermatologu P.G. Unna 1903 yılında demiştir ki "kimin naftalanı varsa, onun her şeyi vardır". Naftalanın Rusya'da tanınmasında Rozenbaum, Mendeleyev, Malışev gibi bilim adamlarının büyük rolü olmuştur. Naftalanın biyolojik ve tedavi etkisinin öneminin öğrenilmesinde Azerbaycan bilim adamlarının Ş.M. Nasanov, A.İ. Garayev, A.S. Hasanov, K.E.E. Egorov, A.X. Quliyev, T.G. Paşayev, E.M. Efendiyev, B.A. Eyvazov, S.M. Salihov, İ.M. İsmayılzade, D.G. Daqdisi, S.A. Guliyeva ve çok sayıda ilmi araştırmaları önemli yer tutar. 1965 de naftalanı daha derinden öğrenmek maksadı ile yaratılan ilmi araştırma laboratuvarının temeli 1936'da koyulmuştur. Bu adım naftalan sanatoryumunun daha suretle inşa edilmesine neden olmuştur. Bunun sonucunda geçmiş Sovyetler Birliğinden naftalan banyoları almak için Azerbaycana gelenlerin sayıları on milyonlar idi. Örnek olarak 1987 yılı için resmi olarak müracaat eden hastaların sayısı 70099 kişi olmuştur.

Artık 100 yıldan çoktur ki, naftalan bilinir ve tebliğ edilir. Şimdiye kadar naftalanla bağlı 2007 çok bilimsel araştırma çok sayıda monografiyalar ve doktora çalışmaları yapılmıştır. Şu anda naftalan petrolü bir sıra hastalıkların tedavisinde doktor mütehassıs tarafından uğurla tatbik edilmektedir. 2002 yılında Baküde faaliyete başlayan Naftalan Sağlık Merkezi 21. yüzyılın başlangıcında tarihin sınağından çıkmış bu mucizevi tedavi vasıtası olan NAFTALAN'ı yeniden tatbik ve tebliğ etmek misyonunu kendi öndesine götürmüştür. Kompleks muayene metodları nedenleri ile naftalanla tedaviye tıbbi gösteriş ve eks gösterişlerin daha düzgün tespit edilmesi, naftalan banyolarının çağdaş fizyoterapik tedavi usulleri ile kombine olunmuş gibi tatbiki, tıbbi personelin dikkat ve saygısı Naftalan Sağlık Merkezinde hastaların tedavisinde daha etkili sonuçların alınmasına imkan yaratır.

Naftalanla doğal tedavi

Oynak ve oynak etrafı doku hastalıkları:

1. Revmatik poliartrit (qeyri aktiv veya minimal aktivlik fazasında)
2. Revmatoidli artrit (qeyri aktiv vepya minimal aktivlik fazasında)
3. İnfeksiyon artritler, kronik ve yarım keskin aşamada.
4. Deformasiya edici osteoatroz-birincili ve ikincili
5. Fegarearası osteokondroz
6. Spondiloz ve spondiyoarrozlar
7. Podagra

8. Oynak etrafı dokumanın hastalıkları- periartritler, bursitler, tendovaginitler, miozitle, mialgiyalar vb.

Periferik sinir sistemi hastalıkları

1. Nevritler
2. Nevralgiyalar
3. Radikulopatiyalar
4. Pleksitler

Cerrahi hastalıklar

1. Endarteritler –I. Ve II. Aşamada
2. Flebitler (keskin olmayan)
3. Tromboflebitler (keskin olmayan)

Jinekolojik hastalıklar

1. Salpingooforitler, andeksitler
2. Servisitler, kolpitler, endometritler
3. Amenoreya, rahimin zayıf kalması
4. Rahim boyunun eroziyası
5. Yumurtalıkların disfonksiyası
6. Sonsuzluk

Deri hastalıkları

1. Psoriaz, ekzama
2. İktioz, keratodermiya

Ürolojik hastalıklar

1. Prostatitler
2. Üretritler
3. Kronik epididimit

Naftalanla tedavide öngörülmeyen hastalıklar

1. Onkolojik hastalıklar
2. Hematoloji hastalıklar
3. Verem
4. Merkezi sinir sisteminin üzvi hastalıkları
5. II-III aşamalı kronik kronar çatışmazlığı (anamnezde stenokardiya ve infarktus tutmaları olmakla)
6. Aritmiya ve paroksizmal taşikardi
7. Keskin karaciğer ve böbrek çatışmazlıkları

Kaynaklar

- Aliyev, N.D. 1948. Vliyaniye naftalana na proses idinamiku vırabotki antitol i na reaktivnuyu sposobnost organizma. Diss. Kand. Med. Nauk. Baku.
- Gaşımov, K.H. 1976. Uroven svobodnih amino kisbot v selnoy krovı u bolnih poyasıçno-Krestsovım radikulitom v prosese naftalanoterapii v usloviyah kurorta Naftalan. Mater. 8-oy itog nauçn. Konf. NİPİL, Baku. S 17-22.
- Guliyeva S.A. 1977. Sdvıgi vımmunologıçevkoy reaktivnosti organizma v prosese leçeniya naftalanovoy neftıy. Azerb. Med. Jurn N6, s.13-18.
- Gusoynov, G.A. Mamedov Ja.D., Tagdısı D.G. 1978. O sensıbilızırıyuşemi desencıbilızırıyuşem deystvıl naftalanskoıy neftı. Mat. 290 Vses. Czezdı patofın Taşkent